

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΕΩΠΟΝΩΝ ΠΥΡΟΠΛΗΚΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

ΧΟΡΗΓΟΣ ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΣ ΙΔΡΥΜΑ ΙΩΑΝΝΗ Σ. ΛΑΤΣΗ

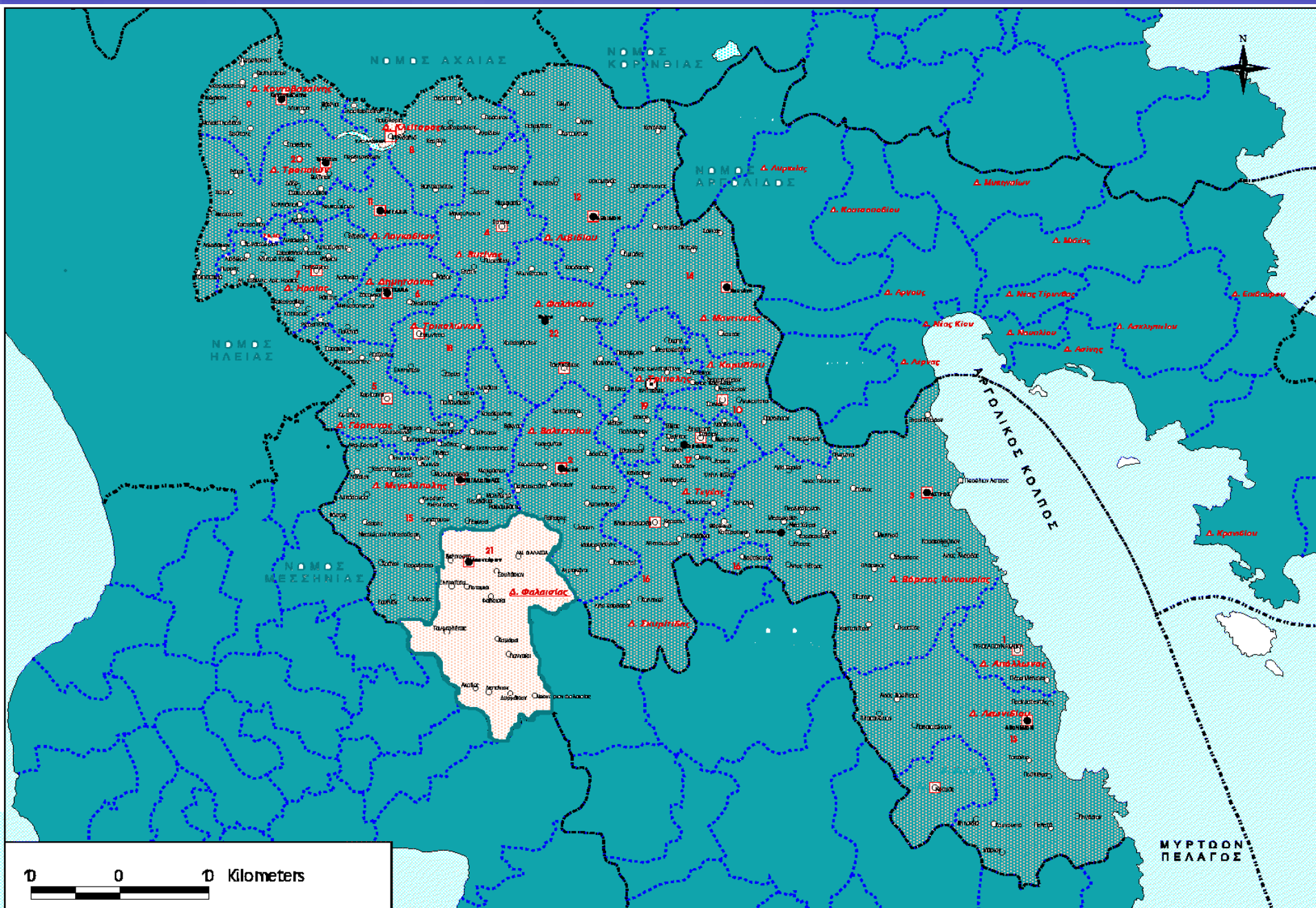
ΔΗΜΟΣ ΦΑΛΑΙΣΙΑΣ
ΝΟΜΟΥ ΑΡΚΑΔΙΑΣ

Τίτλος Δράσης
*Καλλιέργεια Λειμώνιων Φυτών
για Βελτίωση Βοσκοτόπων*

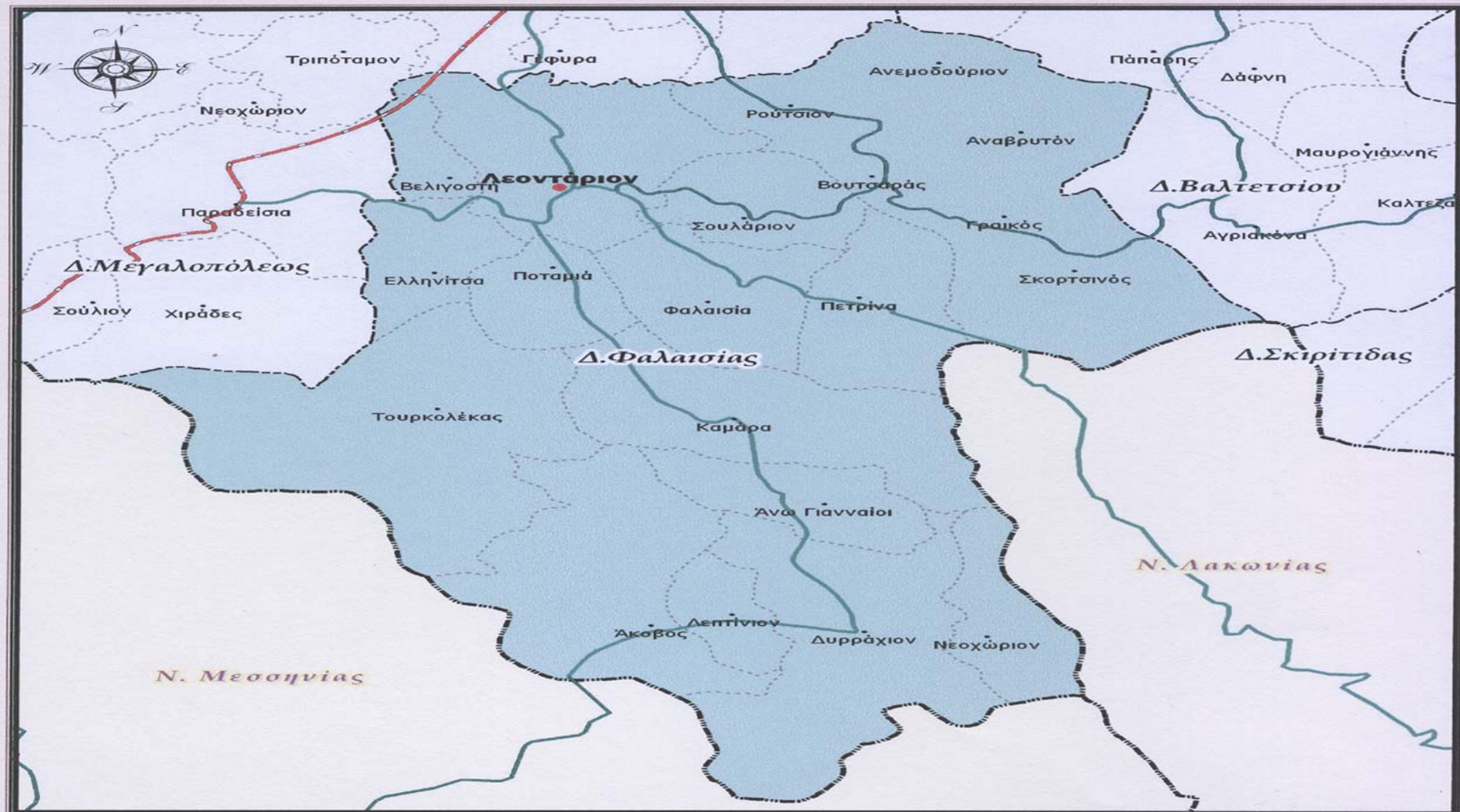
Υπεύθυνος Γεωπόνος Δράσης
Γεωργανάς Κωνσταντίνος, Γεωπόνος Δ. Φαλαισίας

Επιστημονικός Υπεύθυνος Δράσης
Γαρυφαλλιά Οικονόμου, Επικ. Καθηγήτρια Γ.Π.Α.
Ιωάννης Χατζηγεωργίου, Επικ. Καθηγητής Γ.Π.Α.

NΟΜΟΣ ΑΡΚΑΔΙΑΣ

ΝΟΜΟΣ ΑΡΚΑΔΙΑΣ
ΔΗΜΟΣ ΦΑΛΑΙΣΙΑΣ

Βασικά χαρακτηριστικά του Δήμου

- Πληθυσμός: 3.229 κατοίκους
- Έκταση: 274.926 στρ.
- Δημοτικά Διαμερίσματα: 20 με έδρα το Τ.Δ. Λεονταρίου, εκ των οποίων 11 ορεινά, 7 ημιορεινά και 2 πεδινά.
- Ο Δήμος Φαλαισίας βρίσκεται νοτιοδυτικά του Νομού Αρκαδίας και συνορεύει με τους Δήμους Μεγαλόπολης, Βαλτετσίου καθώς και με τους Νομούς Μεσσηνίας και Λακωνίας.
- Απασχόληση κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας:
 - πρωτογενής: 141 (28,5%)
 - δευτερογενής: 191(38,5%)
 - τριτογενής: 162 (33%)

Η γεωργία και κτηνοτροφία του Δήμου

(Πηγή: Απογραφή Δήμου Φαλαισίας 2009)

- Αριθμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων: 1090
- Παραγωγική κατεύθυνση γεωργικών εκμεταλλεύσεων:
 - μικτές: 145
 - αμιγώς γεωργικές: 945
- Καλλιεργούμενες εκτάσεις:
 - αροτραίες καλλιέργειες: 3.417 στρ.
 - δενδρώδεις καλλιέργειες: 13.976 στρ.
 - άλλες εκτάσεις: 17.880 στρ.
- Ζωικό κεφάλαιο:
 - πρόβατα: 3.409
 - αίγες: 4.259
 - βοοειδή: 68
 - μελίσσια: 5.022
 - ορνιθοειδή: 8.736
 - κουνέλια: 152
 - χοίροι: 46
 - ιπποειδή: 91

Απώλειες φυτικού και ζωικού κεφαλαίου από τις πυρκαγιές του 2007

Κατεστραμμένη έκταση Δήμου: 200.000 στρ. (73% της συνολικής έκτασης)

Απώλειες σε φυτικό κεφάλαιο:

- ελαιόδενδρα: 133.348 δένδρα
- καρυδιές: 9.261 δένδρα
- συκιές: 11.458 δένδρα
- λοιπά οπωροφόρα δένδρα: 9.940 δένδρα
- αμπέλια: 402 στρέμματα

Απώλειες σε ζωικό κεφάλαιο:

- αιγοπρόβατα: 1.181
- χοίροι: 36
- όρνιθες: 585
- μελίσσια: 3.639
- κουνέλια: 290
- ιπποειδή: 19

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΔΡΑΣΗΣ

- Η βελτίωση των βοσκοτόπων με βοσκήσιμη ύλη που έχει υποβαθμιστεί ποιοτικά και ποσοτικά από τις πυρκαγιές.
- Η καλλιέργεια επιλεγμένων λειμώνων φυτών για την βελτίωση των βοσκοτόπων θα έχει ως αποτέλεσμα την ποιοτική και ποσοτική αύξηση της βοσκήσιμης ύλης με συνέπεια την καλύτερη διατροφή και κάλυψη των αναγκών των ζώων και τελικά την αύξηση της παραγωγικότητας τους.
- Η δημιουργία αυτοφυούς βλάστησης για βοσκή με σκοπό την υποκατάσταση συμπληρωματικών συμπυκνωμένων ζωοτροφών με συνέπεια τη μείωση του κόστους παραγωγής.
- Πέρα όμως από την οικονομικότητα στην διατροφή των ζώων, η βόσκηση έχει σημαντικά θετική επίδραση στην υγεία των ζώων που ζουν και κινούνται στο ύπαιθρο με αποτέλεσμα να ενισχύεται ακόμη περισσότερο η οικονομικότητα της παραγωγής.
- Στήριξη της ποιμενικής κτηνοτροφίας της περιοχής η οποία καλύπτει σημαντικό μέρος από τις θρεπτικές της ανάγκες βόσκοντας την αυτοφυή βλάστηση.

ΤΕΧΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

- Η δράση περιλαμβάνει την καλλιέργεια λειμώνων φυτών για την βελτίωση ιδιωτικών βοσκοτόπων από μια ομάδα 22 κτηνοτρόφων σε έκταση 450 στρ. περίπου.
- Αντικείμενο της δράσης αποτελεί:
 - Η μελέτη της τοπικής κτηνοτροφικής χλωρίδας με επιτόπια έρευνα
 - Η επιλογή καταλλήλων θέσεων (εδαφοκλιματικές συνθήκες)
 - Η επιλογή των κατάλληλων λειμώνων φυτών (μίγματα φυτών)
 - Τεχνική καλλιέργειας
 - Διαχείριση του τεχνητού λειμώνα

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Αριθμός παραγωγών που συμμετέχουν στη δράση

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΤΟΠΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΣΤΡ.
1	ΖΑΡΙΦΟΠΟΥΛΟΣ	ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	ΕΛΛΗΝΙΤΣΑ	30
2	ΖΑΡΙΦΟΠΟΥΛΟΣ	ΘΕΟΔΩΡΟΣ	ΒΕΛΙΓΟΣΤΗ	30
3	ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ	ΙΩΑΝΝΗΣ	ΛΕΟΝΤΑΡΙ	7
4	ΛΑΜΠΡΟΥΛΗΣ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΔΥΡΡΑΧΙ	20
5	ΜΑΚΡΗ	ΕΛΕΝΗ	ΛΕΟΝΤΑΡΙ	25
6	ΜΑΝΙΑΤΗΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΤΟΥΡΚΟΛΕΚΑ	3
7	ΜΕΛΛΙΟΣ	ΝΙΚΗΤΑΣ	ΔΥΡΡΑΧΙ	20
8	ΜΙΧΕΛΗΣ	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	ΓΡΑΙΚΟΥ	50
9	ΜΠΑΧΟΥΜΗΣ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	ΣΚΟΡΤΣΙΝΟΥ	7
10	ΜΠΟΥΓΙΟΥΚΟΥ	ΚΩΝ/ΝΑ	ΛΕΟΝΤΑΡΙ	20
11	ΜΠΟΥΖΙΑΝΗΣ	ΘΕΟΔΩΡΟΣ	ΣΚΟΡΤΣΙΝΟΥ	5
12	ΞΕΝΟΣ	ΘΕΟΔΩΡΟΣ	ΤΟΥΡΚΟΛΕΚΑ	20
13	ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ	ΙΩΑΝΝΑ	ΤΟΥΡΚΟΛΕΚΑ	25
15	ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ	ΣΟΦΙΑ	ΣΚΟΡΤΣΙΝΟΥ	4
16	ΣΒΕΡΚΟΥΝΟΣ	ΔΗΜΗΤΡΗΣ	ΚΑΜΑΡΑ	10
17	ΣΜΥΡΝΗΣ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΛΕΟΝΤΑΡΙ	60
18	ΣΤΑΜΑΤΕΛΟΠΟΥΛΟΣ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΤΟΥΡΚΟΛΕΚΑ	50
19	ΣΤΑΜΑΤΕΛΟΠΟΥΛΟΣ	ΚΩΝ/ΝΟΣ	ΤΟΥΡΚΟΛΕΚΑ	20
20	ΤΖΑΝΕΤΟΥ	ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ	ΑΚΟΒΟΣ	8
21	ΤΖΙΑΜΟΥΡΑΝΗ	ΚΩΝ/ΝΑ	ΑΚΟΒΟΣ	10
22	ΧΙΛΙΑΡΧΟΣ	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	ΚΑΜΑΡΑ	15
ΣΥΝΟΛΟ				439

Αναμενόμενα οφέλη για τον τοπικό πληθυσμό

- Η αύξηση της αποδοτικότητας των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων με την βελτίωση των βοσκοτόπων
- Βελτίωση του εισοδήματος των κτηνοτρόφων που θα συμβάλει στην διατήρηση του πληθυσμού στην ύπαιθρο
- ενίσχυση της τοπικής οικονομίας της περιοχής με αποτέλεσμα την βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΕΠΕΚΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Η καλλιέργεια
λειμώνων φυτών
αξιοποιεί
εγκαταλελειμμένες
γαίες και βοηθά
στην αντιμετώπιση
του φαινόμενου της
ερημοποίησης.

ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΦΑΣΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Ήδη έχει ξεκινήσει μια πιλοτική εφαρμογή με την καλλιέργεια 115 στρεμμάτων με λειμώνια φυτά.

Σπορά λειμώνιων φυτών Δήμος Φαλαισίας Άνοιξη 2009

ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΦΑΣΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

2. Μελετήθηκαν τα εδαφολογικά χαρακτηριστικά σε διάφορες θέσεις, τα αποτελέσματα των οποίων παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα

	CaCO ₃ (%)	pH	Ολικό N%	Οργ. Ουσία %	K μg/gr	P μg/gr	Na μg/gr
Θέση 1	0	6,6	0,320	3,85	300	35,5	30
Θέση 2	13,3	8,1	0,280	2,52	228	32,8	36
Θέση 3	0	6,3	0,200	2,45	214	25,0	20
Θέση 4	0	5,8	0,250	1,90	114	20,0	16
Θέση 5	0	6,9	0,211	2,68	124	11,3	48
Θέση 6	1,2	7,7	0,358	3,68	176	10,3	74
Θέση 7	0	6,9	0,322	3,21	116	12,6	38
Θέση 8	0	6,8	0,223	2,54	125	8,3	40

ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΦΑΣΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

3. Ελήφθησαν επίσης υπόψη τα κλιματικά χαρακτηριστικά της περιοχής για να καταλήξουμε στην επιλογή του μίγματος των ειδών που σπάρθηκαν. Το μίγμα που συστήνεται για την αναχλόαση των εκτάσεων στο Δήμο Φαλαισίας είναι:

- *Festuca arundinacea* (πολυετές αγρωστώδες για μόνιμες βοσκές)
- *Lolium perenne* (πολυετές αγρωστώδες για μόνιμες βοσκές)
- *Trifolium repens* (ψυχανθές για πολυετές ξηρικές βοσκές)

ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΦΑΣΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

4. Για την εφαρμογή αυτής της βελτίωσης θα πρέπει:

- Να καλλιεργηθούν οι εκτάσεις με «ψιλοχωμάτισμα» στο επιφανειακό στρώμα του εδάφους και διασπορά βασικού λιπάσματος τύπου (11-15-15) σε ποσότητα 50kg/στρέμμα.
- Η σπορά του μίγματος των νομευτικών ειδών θα πρέπει να ακολουθηθεί από επιμελημένο κυλίνδρισμα του εδάφους ώστε να επιτευχθεί καλή επαφή των σπόρων με το έδαφος.
- Διαχείριση βόσκησης του λειμώνα
- Ύστερα από την αρχική περίοδο εξασφάλισης της εγκατάστασης των φυτών, η βόσκηση θα πρέπει να γίνεται κατά την διάρκεια του έτους με βοσκοφορτώσεις αντίστοιχες της βοσκοϊκανότητας
- Πρέπει να διασφαλίζεται η δημιουργία σποροαποθέματος στο έδαφος με την αναστολή της βόσκησης την κατάλληλη εποχή. Η φυσική ανανέωση της βλάστησης εξασφαλίζεται με τις πρώτες βροχές του φθινοπώρου.

Προετοιμασία εδάφους - Κυλίνδρισμα Δήμος Φαλαισίας Νοέμβριος 2009

ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

- Η πιλοτική εφαρμογή θα στηριχθεί από τον Δήμο
- Ήδη ο Δήμος κάλυψε το κόστος των σπόρων
- Ενώ οι παραγωγοί θα αναλάβουν το κόστος εγκατάστασης.

